

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 520/2024-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody Leopoldov, Gucmanova 670/19, Leopoldov, proti postupu Okresného súdu Trnava v konaní sp. zn. 10Pp/28/2023 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 20. septembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje priznať mu finančné zadostučinenie 3 000 eur. Žiada aj o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

II.

Skutkové východiská

2. Sťažovateľovi bol v roku 2009 právoplatne uložený trest odňatia slobody na 20 rokov nepodmienečne. O podmienečné prepustenie z výkonu trestu požiadal okresný súd 29. marca 2023. Okresný súd uznesením z 12. mája 2023 sťažovateľa podmienečne prepustil z výkonu trestu odňatia slobody a súčasne mu určil skúšobnú dobu 7 rokov, nariadil mu probačný dohľad a uložil mu obmedzenia a povinnosti.

3. Na sťažnosť prokurátorky Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) uznesením z 19. októbra 2023 zrušil napadnuté uznesenie okresného súdu a uložil mu, aby vo veci znovu konal a rozhodol. Krajský súd považoval skutkové zistenia, na základe ktorých okresný súd rozhodol, v prevažnej miere za správne a relevantné, avšak neúplné. Jedinou chybou uznesenia

prvostupňového súdu podľa krajského súdu bolo, že sa nevysporiadal s tou časťou inak pozitívneho hodnotenia sťažovateľa, v ktorej je uvedené, že jeho resocializačná prognóza sa javí byť ako menej priaznivá, a to s poukazom na hodnotenie úrovne rizika recidívy trestnej činnosti. Uvedený vnútorný rozpor vyplývajúci z hodnotenia sťažovateľa považoval krajský súd za potrebné odstrániť a požiadať ústav na výkon trestu odňatia slobody o podrobnejšie vysvetlenie tohto ich záveru, ako aj skutočností, na základe ktorých k nemu dospeli.

4. Na verejnom zasadnutí okresného súdu 26. januára 2024 prokurátor navrhol znalecké dokazovanie. Okresný súd uznesením z 31. januára 2024 pribral do konania znalca z odboru psychológie, odvetvia klinickej psychológie dospelých a uložil povinnosť podať do 30 dní od predloženia príslušného spisového materiálu znalecký posudok zameraný na osobnosť sťažovateľa a súvisiacu prognózu jeho správania po prípadnom podmienenom prepustení. Znalecký posudok bol okresnému súdu doručený 16. augusta 2024.

5. Okresný súd 6. septembra 2024 určil termín verejného zasadnutia na 17. september 2024 a sťažovateľovi súčasne doručil znalecký posudok.

III.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti kritizuje postup okresného súdu, ktorý nariadil termín verejného zasadnutia na 15. marec 2024, hoci ustanovenému znalcovi, ktorý bol podľa uznesenia z 31. januára 2024 povinný znalecký posudok podať do 30 dní od predloženia spisu, bol zodpovedajúci spis predložený v marci 2024. Aj vypracovanie znaleckého posudku trvalo neprimerane dlho. Sťažovateľ svojim správaním k dĺžke konania neprispel, všetky povinnosti si riadne plnil. Rozhodovanie o žiadosti o podmienené prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody trvajúce 17 mesiacov porušuje označené základné právo sťažovateľa.

7. Sťažovateľ neinformuje o výsledku verejného zasadnutia nariadeného okresným súdom na 17. september 2024.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Aj vykonávacie konanie upravené v štvrtej časti Trestného poriadku, podľa ktorej okresný súd pri rozhodovaní o sťažovateľovej ústavnej sťažnosti postupoval, je trestným konaním (II. ÚS 448/2010). Preto je odsúdený aj v priebehu konania o žiadosti o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody oprávnený využívať prostriedky zakotvené Trestným poriadkom a zaručujúce účinnú ochranu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. K uvedeným prostriedkom patrí sťažnosť na nečinnosť podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku, ktorá v prípade dôvodného predpokladu, že došlo k prietahom v príprave prejednávania veci súdom, v určení termínu konania a rozhodnutia, umožňuje strane trestného konania obrátiť sa na nadriadený súd, aby určil primeranú lehotu na uskutočnenie namietaného úkonu. Stranou trestného konania sa pritom v zmysle § 10 ods. 10 Trestného poriadku rozumie aj osoba, na ktorej návrh alebo žiadosť sa konanie vedie, teda aj sťažovateľ. Ústavný súd opakovane judikoval, že sťažnosť podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku možno považovať v zmysle § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) za právny prostriedok, ktorý zákon sťažovateľom na ochranu

ich základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorého použitie sú sťažovatelia oprávnení podľa osobitného predpisu – Trestného poriadku (II. ÚS 31/09, IV. ÚS 113/2012, II. ÚS 531/2017, III. ÚS 263/2021, I. ÚS 293/2022, IV. ÚS 5/2023, I. ÚS 82/2023, II. ÚS 243/2023). Obdobný názor vo vzťahu k porovnateľnej právnej úprave § 91 rakúskeho Gerichtsorganisationsgesetz (zákon o organizácii súdov) zaujal aj Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“; rozsudok vo veci Holzinger proti Rakúsku z 30. 1. 2001, sťažnosť č. 23459/94, bod 16 a nasl.).

9. Z ústavnej sťažnosti ani z jej príloh nevyplýva, že by bol sťažovateľ v priebehu konania o jeho žiadosti sťažnosť podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku využil. To by ústavný súd malo viesť k záveru o nevyužití prostriedku nápravy poskytnutého na ochranu pred namietaným porušením základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy sťažovateľom a k odmietnutiu ústavnej sťažnosti ako neprípustnej.

10. Ústavný súd však neprehliadol, že sa sťažovateľ 3. septembra 2024 obrátil na predsedu okresného súdu so sťažnosťou na postup súdu podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 757/2004 Z. z.“), v ktorej nečinnosť okresného súdu kritizoval. Podpredsedníčka okresného súdu v odpovedi zo 6. septembra 2024 vyhodnotila sťažnosť sťažovateľa ako nedôvodnú, pretože súd v danej veci realizoval termíny verejných zasadnutí a rozhodoval v primeraných lehotách, najmä z hľadiska jeho vyťaženia. K zrušeniu verejných zasadnutí dochádzalo len z objektívnych dôvodov, ktoré neboli zo strany súdu ovplyvniteľné.

11. Sťažnosť na postup súdu podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. síce v zmysle ustálenej judikatúry ESLP a nadväzujúcej judikatúry ústavného súdu nie je možné považovať za účinný prostriedok nápravy sťažovateľovho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ústavný súd však upozorňuje, že podpredsedníčka okresného súdu v odpovedi zo 6. septembra 2024 informovala sťažovateľa, že bol určený termín verejného zasadnutia na 17. september 2024.

12. Sťažovateľova sťažnosť na postup súdu v konkrétnych okolnostiach jeho veci viedla k náprave, pretože okresný súd uskutočnil úkon priamo smerujúci k rozhodnutiu o žiadosti o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Tým sťažnosť na postup súdu naplnila účel, ktorému inak v trestnom konaní slúži sťažnosť na nečinnosť podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku aprobovaná ako prostriedok nápravy sťažovateľovho základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy,

13. Bez potreby vyhodnocovania, či sťažnosť na postup súdu podľa zákona č. 757/2004 Z. z. bolo možno v sťažovateľovej veci aj s ohľadom na už uvedené okolnosti materiálne posúdiť ako sťažnosť na nečinnosť podľa Trestného poriadku, ústavný súd konštatuje, že postup okresného súdu v procese rozhodovania o žiadosti sťažovateľa nevykazoval dlhé obdobia nečinnosti. Okresný súd o predloženej žiadosti rozhodol v zákonnej lehote 60 dní (§ 415 ods. 4 Trestného poriadku v znení účinnom v rozhodnom čase) a krajský súd pri rozhodovaní o sťažnosti prokurátorky nekonštatoval žiadne závažné pochybenia napadnutého uznesenia okresného súdu, iba požadoval došetrenie prognózy správania sťažovateľa. Po vrátení veci z krajského súdu okresný súd v primeranom čase nariadil verejné pojednávanie, na ktorom prokurátor navrhol znalecké dokazovanie, ktorému okresný súd promptne vyhovel a po podaní znaleckého posudku bez zdržiavania a na popud sťažovateľa nariadil termín verejného zasadnutia.

14. Kritickým sa javí byť práve nedodržanie okresným súdom určených 30 dní na vypracovanie znaleckého posudku. Táto okresným súdom určená lehota bola prekročená viac ako trikrát, za čo je zodpovedný okresný súd. Napriek tomu aj v konaní o žiadosti o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je ústavný súd povinný uplatniť svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej nie každý zistený priesťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01, I. ÚS 48/03, III. ÚS 59/05). Ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01, III. ÚS 91/04, II. ÚS 129/06). Pojem „zbytočné priesťahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý je potrebné vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne.

15. Posudzujúc podmienku významu pre sťažovateľa ako jedno z kritérií rozhodovania o ochrane základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd upozorňuje, že podľa ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na podmienené prepustenie z výkonu trestu neexistuje „právny nárok“, ktorého by sa mohol domáhať ihneď, ako sa po určitú zákonom stanovenú dobu správal vo výkone trestu slušne a vzorne si plnil uložené povinnosti (uznesenie sp. zn. 5Urtost/3/2017 z 15. mája 2017). Hoci teda podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody má priamy dopad na osobnú slobodu žiadateľa, absencia právneho nároku na toto dobrodenie zmierňuje negatívne dopady pridlhého rozhodovania na základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov. V sťažovateľovej veci k tomu pristupuje skutočnosť, že jeho aktívny postoj k ochrane uvedeného základného práva možno badať až vo fáze konania bezprostredne predchádzajúcej podaniu jeho ústavnej sťažnosti.

16. Zhrňujúc všetky relevantné skutkové a právne okolnosti danej veci, ústavný súd dospel k záveru, že prijatie ústavnej sťažnosti by nebolo spôsobilé viesť k vyhovujúcemu výroku neskoršieho meritórneho nálezu. Preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde (bod 1 výroku tohto uznesenia). Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v jej petite (priznanie finančného zadosťučinenia).

17. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde možno v konaní pred ústavným súdom ustanoviť fyzickej alebo právnickej osobe právneho zástupcu, ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej majetkové pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ustanoviť (I. ÚS 333/2020). V prípade ústavnej sťažnosti, pri ktorej je daný dôvod na jej odmietnutie, ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Preto neboli splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom a žiadosti sťažovateľa podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde nebolo vyhovené (bod 2 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. októbra 2024

Robert Šorl
predseda senátu